

Skellefteå kommuns yttrande över betänkandet **Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5)**

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som biträdd av en referensgrupp med företrädare från riksdagspartierna ska analysera behovet av och utarbeta förslag till åtgärder för

- att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin
- att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen.

Skellefteå kommun anser att utredningen lagt större vikt vid den andra delen av sitt uppdrag än den första.

Idag är mindre än tre procent av befolkningen medlem i ett politiskt parti. Antalet förtroendevalda är mindre än en halv procent av invånarna i landet. Få, om ens någon, ifrågasätter i ett seriöst samtal behovet av förtroendevalda som ser till en helhet och tar ansvar för samhällsutvecklingen i stort såväl lokalt som regionalt och på nationell nivå. Att det innebär kompromisser, uteblivet stöd till en lång rad behjärtansvärda satsningar och beslut vet varje förtroendevald. Men i den allmänna opinionen, i mediedebatten är det en annan kultur som råder. Demokratiutredningen tar upp delar av detta när man förtjänstfullt talar om kommuners och landstings ansvar för förtroendevaldas säkerhet. Men frågan är djupare än så.

Exempelvis tål det att påpekas att om en förtroendevald är på fest med obekanta och ska presentera sig är det få som börjar med " jag är fritidspolitiker och ledamot i kommunfullmäktige". Det är långt troligare att arbete, civilstånd eller något mer "neutralt" fritidsintresse nämns. Detta säger något viktigt. Den representativa demokratin ställning och status behöver stärkas. För att det ska ske behövs en attitydförändring såväl till uppdragets vikt och värde samt till de förtroendevaldas ställning och partiernas roll. Den politiska demokratin behöver erövrats om och om igen. Det skedde inte en gång för alla när rösträtten blev allmän år 1921. Vardagligt demokratiskt arbete behöver uppvärderas. Attityden till politiskt arbete och deltagande i demokratin behöver ändras. Det är orimligt att förtroendevalda ska känna sig skrämde och hotade. Det långsiktiga och tålmodiga arbetet med den attitydförändringen ingår enligt Skellefteå kommuns mening i demokratiutredningens uppdrag. Utredningen talar om att partierna fungerar allt sämre som förmedlare av invånarnas uppfattningar. Det kan stämma. Det viktiga blir att göra något åt detta. Här behövs fler konkreta uppslag, och tankar kring hur dessa kan genomföras. Några kan vara:

- Information och agitation för den representativa demokratin. Frågeställningar som med fördel kan lyftas fram är exempelvis *Hur var det före den allmänna rösträttens införande 1921? Behöver någon ta ansvar för helheten i samhället eller räcker det om var och en argumenterar för sitt och försöker driva igen sitt önskemål? Hur ska samspelet mellan "särintressen" och politik se ut? I en demokrati är det viktigt att du säger din åsikt - MEN det är också viktigt att du är med och formar partiernas åsikt.*
- Åtgärder för att tydliggöra de politiska partiernas roll, utifrån att de politiska partierna behöver både få fler medlemmar och stärka sin medlemsutbildning. Därvidlag behöver partierna själva tydliggöra sina grundläggande idéer och visa på skillnader och likheter i det samhälle de på sikt

vill forma. Att stödja det arbetet kan ligga i linje med Demokratiutredningens uppdrag. Målet ska vara - allt svårare bli förtroendevald eftersom allt fler vill bli det!

I utredningen läggs fram förslag om att rösträttsåldern, i kommunalval, på försök ska vara 16 år. Skellefteå kommun vill påpeka att det i dag finns ett tydligt samband mellan myndighetsålder och rösträttsålder, den som är myndig har rösträtt. Det vore olyckligt om sambandet gick förlorat, varför Skellefteå kommun avstyrker utredningens förslag i den delen.

Övriga synpunkter

- Bra att unga som flyttar för tex studier inte behöver lämna sitt förtroendeuppdrag.
- Bra att stärka funktionsnedsattas ställning.
- Viktigt att ersättning till förtroendevalda i samband med sjukdom, föräldraledighet med mera samordnas med socialförsäkringsystemet så att förtroendevalda inte drabbas ekonomiskt av sitt samhällsengagemang.